MAP
DODATEK [ww 2]

10 lipca 1943

PAMIĘCI WŁADYSŁAWA SIKORSKIEGO

Od kolebki przez życie

W recenzji do "Pamiętników" Focha napisał generał Sikorski, że "Foch należał do ludzi, o których wołają zawsze chwile wielkie i krytyczne". Czyż tego samego nie można powiedzieć o generale Sikorskim? Jego życie to jedno pasmo pracy i walki dla Ojczyzny; dwukrotnie w "wielkich i krytycznych" chwilach zawołała Go Polska by Jej przewodził: w roku 1922 po zamordowaniu Prezydenta Narutowicza i w roku 1939 po klęsce wrześniowej.

Tuszów Narodowy pod Sandomierzem w Małopolsce jest miejscem, gdzie 5 maja 1881 roku, przyszedł na świat późniejszy Wódz Naczelny i Premier Rzeczypospolitej Polskiej, z ojca Tomasza Sikorskiego i matki Heleny Zubczewskiej.

Studia gimnazjalne i politechniczne odbył Władysław Sikorski we Lwowie, uzyskując w roku 1908 dyplom inżyniera. Już w okresie studiów dał się poznać jako doskonały organizator i wielki patriota. Współpracował z konspiracyjną organizacją niepodległościową "Odrodzenie", założył wśród młodzieży uniwersyteckiej Lwowa koło kształcenia wojskowego Polaków, pełniąc poza tym fukcje prezesa Bratniej Pomocy Studentów Politechniki. Pierwszą służbę wojskową odbył w zaborczej armii austriackiej, uzyskując w niej stopień oficerski, gdzie też swymi dużymi zdolnościami zwrócił uwagę władz wojskowych. Umiejętności militarne przekazywał z kolei, w założonym we Lwowie w roku 1908 przez Sosnkowskiego, Związku Walki Czynnej i Związku Strzeleckim, którego był pierwszym prezesem. Zawodowo pracował przy regulacji Wisły, a jako kierownik robót, zatrudniał przy nich działaczy niepodległościowych z Królestwa, ściganych przez rząd rosyjski, którzy w Galicji nie mieli oparcia materialnego. Politycznie należał do Stronnictwa Postępowego, słabego ilościowo /miało tylko dwóch posłów/, ale niezwykle czynnego i jakościowo dobranego, które reprezentowało słabo u nas wówczas znane i rozumiane prawdziwe ideały demokratyczne. Ideałom tym pozostał Władysław Sikorski wierny aż do śmierci. One to, obok wielkiej wiedzy i talentu politycznego i wojskowego, pozwoliły Mu zdobyć tak wielki autorytet u obcych.

Z chwilą wybuchu wojny światowej współdziałał w mobilizacji drużyn strzeleckich, następnie zaś brał udział w pierwszych ich akcjach bojowych po przekroczeniu kordonu rosyjskiego. Po założeniu Naczelnego Komitetu Narodowego w Krakowie, stanął na czele Departamentu Wojskowego, który z czasem, jak mówi historyk NKN-u "przerósł swą wyższą instancję", dzięki swemu kierownikowi. W międzyczasie awansował Sikorski to stopnia pułkownika. Pełniąc fukcje niejako ministra spraw wojskowych był jednym z głównych organizatorów Legionów Polskich, oraz ich reprezentantem i obrońcom wobec wojskowych władz państw centralnych. Z czasem Departament Wojskowy został przeniesiony z Krakowa do Piotrkowa. Warto wspomnieć, że od tego właśnie okresu datuje się początek przyjaźni Wł. Sikorskiego z jednym z wybitnych obecnie polityków polskich, Stanisławem Kotem.

Po zawarciu przez państwa centralne pokoju brzeskiego, pułk. Sikorski ostro zaprotestował, w wyniku czego został przez Austriaków internowany i wywieziony do więzienia na Węgrzech. Zwolniono Go dopiero przed samym zakończeniem wojny. W momencie przełomowym, jesienią 1918 roku przebywał w Przemyślu, gdzie został aresztowany przez Ukraińców. Uciekł jednak z więzienia i ze zorganizowanym oddziałem poszedł na front.

W walkach z Ukraińcami daje się poznać jako nieprzeciętny dowódca, wkrótce też otrzymuje kierownictwo 9-tej dywizji, a niedługo po tym awans na ~~pułkownika~~ generała. W wojnie Polski z bolszewikami jest najpierw dowódcą grupy poleskiej, gdzie przeprowadza szczęśliwie operacje na powierzonym Mu odcinku. Następnie dowodzi 5-tą i 3-cią armią. W czasie nawały bolszewickiej na Warszawę, prowadząc 5-tą armię wytrzymuje na sobie największy ciężar sił nieprzyjacielskich, co pozwala przeprowadzić odpowiednie przygotowania do zwycięskiej akcji Józefa Piłsudskiego na tyły przeciwnika.

Z kolei przechodzi na stanowisko szefa sztabu /1921/. Kończy też we Francji t.zw. "Superier de la Guerre" /Wyższą Szkołę Wojenną/. W niej zapoznaje się szczegółowo z ~~wielkimi~~ operacjami strategicznymi wielkiej wojny, studiuje je gruntownie, wysuwa wykładowcom ciekawe uwagi, co zwraca na Niego ~~sfer~~ uwagę wojskowych zachodu. Od tego momentu uważają Sikorskiego we Francji za jednago z najbadrziej wykształconych wojskowych Europy, co wkrótce zostaje potwierdzone licznymi pracami z dziedziny strategii a także wielkiej polityki międzynarodowej.

22 grudnia 1922 po zamordowaniu Prezydenta Rzeczypospolitej został generał Sikorski powołany na premiera. Państwo Polskie znajdowało się w tym momencie na brzegu wielkiego, a niebezpiecznego przełomu wewnętrznego, który mógł za sobą pociągnąć jak najgorsze skutki. Nie pełne pół roku Jego premierowstwa, dało Polsce uporządkowanie wielu spraw i pewną równowagę duchową. Po dymisji w roku 1923 przeszedł na stanowisko ministra spraw wojskowych, a następnie na dowódcę OK Lwów.

Dalsze lata poświęcił przede wszystkim generał studiom z dziedziny polityki, wojskowości a częściowo i historii. Opublikował szereg prac, które przełożono na języki francuski, angielski, rosyjski, czeski i serbski. W wielu szkołach wojskowych zagranicą prace Sikorskiego były podręcznikami obowiązkowymi / m.inn. i w Niemczech, gdzie korzystano z przekładów angielskich i francuskich/. Dość często w prasie krajowej i zagranicznej ogłaszał artykuły, które każdorazowo przyjmowane były z wielkim uznaniem świata politycznego i wojskowego. Z szeregiem wyższych oficerów i polityków demokracyj zachodu łączyły Go węzły ścisłej przyjaźni. Były okresy, w których politycznie miał za sobą socjalistów a przeciw sobie endeków, było i odwrotnie. Sikorski był stale ponad partiami, spoglądał wyżej, nie myślał o interesach partji lecz interesach Polski. Zaproszony na wykładowcę w Wyższej Szkole Wojennej we Francji, urabiał Polsce ~~wyżmy~~ odpowiednią opinię, propagował w państwach zachodnich Jej znaczenie na wschodzie Europy.

W ostatnich latach przed wojną zbliżył się politycznie do t.zw. "Frontu Morges" /czytaj Morż/, który nie był partią lecz skupiskiem ludzi, przewidujących losy Polski w zbliżającej się wojnie. Moralnym autorytetem "Frontu Morges", był Ignacy Paderwski, mieszkający w Szwajcarii w Morges /stąd nazwa/, dla wtajemniczonych zaś wiadomo było, że generał Sikorski jest w tym skupisku ~~ludzi~~ polityków, faktycznym ich kierownikiem. "Front Morges" dzięki licznym stosunkom swych ludzi na zachodzie, przygotował zbliżenie Polski do Anglii, oraz grunt do paktu zawartego przez Rząd Polski z tym państwem. Ostatnie prace o charakterze publicystycznym, z dziedziny polityki, zamieszczał gen. Sikorski przede wszystkim w tygodniku morżowców "Zwrot", który wychodził w Katowicach, a poza tym w "Kurierze Warszawskim", "Wiadomościach Literackich" i "Polonii" - w prasie zagranicznej w paryskim "Matinie" oraz za pośrednictwem amerykańskiej agencji "Unitet Pres".

Przed samą wojną na mocy umowy rządów polskiego i francuskiego był generał Sikorski przewidziany na Wodza Armii Polskiej we Francji, która miała się rekrutować z Polaków emigracyjnych. Armia ta stała się zalążkiem obecnej Armii Polskiej.

Premierem został generał ponownie we wrześniu 1939 roku. Po upadku Francji powołano Go do Najwyższej Rady Wojennej Aliantów.
Wśród sprzymierzonych uchodził za jednego z najwybitniejszych mężów stanu, oraz niezwykle zdolnego wojskowego.
Z Jego tragiczną śmiercią, która nastąpiła 5 lipca 1943 Polska straciła Wielkiego Polityka i Wielkiego Wodza.

Dorobek literacki Generała Sikorskiego

Dorobek piśmienniczy generała Sikorskiego jest bardzo wartościowy i wcale obfity. Oto wykaz najważniejszych jego prac wyszłych drugiem.

"Regulamin musztry i elementarna taktyka piechoty" /1912 r./
"Organizacja najwyższych władz wojskowych w Polsce" /1923/
"O polską politykę państwową" /1923/. Jest to zbiór mów i deklaracji w okresie pierwszego premierostwa gen. Sikorskiego.
"Polesie jako węzeł strategiczny frontu wschodniego" /1924/.
"Nad Wisłą i Wkrą" /1928/. Praca pamiętnikarsko-strategiczna z okresu wojny z bolszewikami, cytowana we wszystkich dziełach nowoczesnej strategii, polskich, francuskich, angielskich, rosyjskich; trzy wydania polskie, dwa francuskie, jedno rosyjskie i angielskie.
"Le problème de la paix et le jeu des forces politiques en Europe orientale" /193o/. Wydanie francuskie, czeskie i serbskie.
"La campagne pologne-russe" /1928/.
"Polska i Francja w przeszłości i dobie współczesnej" /1931/. Wydania francuskie i angielskie.
"Przyszła wojna" /1937/. Tłumaczone na francuskie, angielskie i rosyjskie.

Poza tym niezliczona przez nikogo ilość artykułów o charakterze publicystycznym w prasie krajowej i zagranicznej.

Władysław Sikorski jako kierownik Departamentu Wojsk. NKN

Sekretarz Naczelnego Komitetu Narodowego, znakomity publicysta polski z okresu 191o - 1923, Konstanty Srokowski, swej monograficznej pracy: "N.K.N." tak pisze o Władysławie Sikorskim:

"Twarda i zdrowa natura, silne nerwy, jasny umysł, wybitny instynkt rzeczywistości i realizmu, a nad tym wszystkim idealizm wysokiej próby, szczerze męski, pozbawiony wszelkiej egzaltacji - oto warunki, które pozwoliły wytrać Sikorskiemu na tym najtrudniejszym stanowisku do końca, przez przeszło trzy lata pracy i walki z obcymi i swoimi.
W stosunku do NKN niezłomnie lojalny, Sikorski zawsze z każdą większą sprawą odnosił się do prezydium i Komitetu wykonawczego. Każdy jego raport - to jedna litania żalów, skarg i najbardziej czarnych horoskopów. Ale kiedy słuchacze już zawiesili głowy bezradni i zrezygnowani, Sikorski nawraca nagle i zaczyna z całym spokojem snuć różne projekty obrony i naprawy. W ściągłym ścieraniu się z naczelną komendą armii, która nieraz może nawet nie ze złośliwości, lecz poprostu z organicznej niezdolności zrozumienia polskich stosunków wydawała najbardziej niemożliwe rozkazy, Sikorski doszedł do mistrzostwa. Pisał niestrudzone memoriały. Kiedy zaś żaden nie pomagał, jechał sam do Cieszyna /główna kwatera armii austriackiej/ i tak długo kołatał, przekonywał, dowodził, aż dopiął swego"...

Paul Panlevé- Francja
b.premier i b.minister
spraw wojskowych Francji

O generale Sikorskim

Były prezes francuskiej rady ministrów i były minister spraw wojskowych Francji,we wstępie do francuskiego wydania książki "Polska i Francja",która wyszła w Paryżu pod tytułem "Le probleme de la paix. Le jeu de forces politiques et l'alliance franco-polonais",poświęca generałowi Sikorskiemu dłuższy ustęp, z którego wyjątki podajemy:

"Wielki żołnierz,dowódca piątej armii,która odegrała istotną rolę w zwycięstwie nad bolszewikami w roku 1920;polityk,który okazał się zarazem człowiekiem czynu i mężem stanu w wyjątkowo dramatycznym momencie polskiej historii powojennej - w czasie zabójstwa prezydenta Rzeczypospolitej Narutowicza; szef sztabu generalnego,później minister wojny - umiał gen.Sikorski sprostać wszystkim ~~wszm~~ obowiązkom tych czołowych posterunków.W szczególności przeprowadził dzieło organizacji i udoskonalenia armii,które wzbudziło podziw zarówno w Polsce,jak i zagranicą. Wreszcie gen.Sikorski,darzący Francję niezachwianą przyjaźnią,był jednym z pierwszych budowniczych sojuszu polsko-francuskiego i francusko -polskiej współpracy wojskowej,dwóch aktów pojętych wyłącznie w sensie obronnym,jako konieczność zagwarantowania bezpieczeństwa naszych krajów.

Mówiąc najkrócej: szef sztabu generalnego w epoce zawarcia sojuszu z Francją; prezes rady ministrów w epoce uznania przez mocarstwa sprzymierzone wschodnich granic Polski;minister wojny w epoce protokołu genewskiego i układów lokarneńskich - jest gen. Sikorski osobistością w najwyższym stopniu reprezentacyjną dla żywej umysłowości i ducha nowej Polski.Wysoko ceniony we własnym kraju i zagranicą,predestynowany do dalszego rozwoju świetnie rozpoczętej kariery,zasługuje na to,aby jego zapatrywania były we Francji znane,rozumiane i dyskutowane."

"Co go przede wszystkim niepokoi - pisze w innym miejscu swej przedmowy Painlevé - to tajne porozumienie niemiecko-sowieckie,które siłą rzeczy musiałoby się zwrócić przeciwko Polsce." "Ubolewa też nad brakiem traktatu uzupełniającego - jakiegoś Locarna Wschodu"...

"Wszyscy oddadzą hołd - kończy polityk francuski - przekonaniom szczerze demokratycznym i republikańskim,które gen. Sikorskiego czynią cennym przewodnikiem dla przyszłości Polski".

Gen.Sikorski o Gdańsku i Bałtyku

"Niemcy dążą oddawna i konsekwetnie do przekształcenia Bałtyku w zamknięte morze germańskie"...

"Wolne miasto ciążące do Trzeciej Rzeszy utrudnia nam wielce obronę Pomorza,bez którego nie moglibyśmy żyć i rozwijać się normalnie"...

" Gdynia,nasza duma i prawdziwa perła Bałtyku,leży w zatoce gdańskiej i jest oddalona na długość strzału armatniego od granic wolnego miasta.Nie mogłaby się więc ani obronić,ani utrzymać z chwilą, w której pancerniki niemieckie zarzuciłyby kotwice w zatoce gdańskiej"...

/Znaczenie wojskowe Gdańska" - "Wiad.Literackie"/

Gen. Sikorski a wschodnie ziemie Polski

"Ktokolwiek kwestionuje przynależność całej Małopolski do Rzeczypospolitej,ten kwestionuje jednocześnie elementarne podstawy stanowiska międzynarodowego Polski i elementarne podstawy jej obronności

"Jak granice zachodnie uzyskaliśmy przede wszystkim dzięki zwycięstwu wielkich mocarstw,tak nasze granice wschodnie stanowią wynik dwóch czynników, a mianowicie bohaterstwa polskiego wysiłku zbrojnego i umiarkowania posuniętego do ostateczności"...

"Granice te zamykają obszary od wieków złączone z Macierzą cementem wspólnej,a na zgodnym współżyciu wszystkich zamieszkającej je obywateli opartej,pracy kulturalnej"...

" O obecne granice krwawił się i bił jedynie żołnierz rdzennie polski.Na ziemiach tych są również ślady i ~~trwałe~~ to trwałe wiekowej pracy i ~~kultury~~ i wiekowej o te ziemie walki,prowadzonej ~~w~~ ~~obronie~~ przez Polaków w imięzachodniej kultury"...

/Z przemówień w sejmie i senacie,w sprawie granic wschodnich w marcu 1923/.

Zdania wybrane

"Wzywam wszystkich Obywateli,którzy dobro sprawy stawiają wyżej niż prywatę i interesy partyjne,do skupienia się dokoła Rządu,który służyć będzie jedynie i wyłącznie zagrożonej Ojczyźnie".

/Odezwa z dnia 17 grudnia 1922/

"Sprawowanie władzy,by było celowe,musi być bezwględnie sprawiedliwe".

"...masy ludowe,jak i ogół całego narodu,okazały w ciężkiej dla Państwa godzinie głębokie poczucie odpowiedzialności wobec Ojczyzny"

"Podstawowym warunkiem pomyślnego prowadzenia pracy zbiorowej jest należyty jej rozdział ~~i~~ odpowiednie unormowanie roli,biorących w tej pracy czynników".

" Samowola jest zbrodnią z punktu widzenia należycie funkcjonującej ~~admin~~ administracji,podkopuje uczucie prawne społeczeństwa, a więc jedyną silną podstawę,na której oprzeć się może władza państwowa".

"O praworządności stanowią nie tylko ustawy ale i ich wykonywanie".

"Dawna Rzeczpospolita oszczędzała stale na wojsku i wiadomo co z tego wynikło".

"Kardynalnym naszym obowiązkiem jest nie tworzenie nierealnych pomysłów na temat rewizji politycznej konstrukcji Polski i próby przystosowania jej do obecnej siły gospodarczej państwa - lecz raczej wydatna ofiarność obywatelska na rzecz Ojczyzny".

/ Z mowy w sejmie 19 stycznia 1923/

Ostatni wywiad dziennikarski z gen.Sikorskim

Na dzień przed odlotem z Kairu,generał Sikorski udzielił dziennikarzom państw sprzymierzonych i neutralnych wywiadu na temat przyszłej organizacji kontynentu europejskiego.

"Najlepszą podstawą pokoju - powiedział Wódz Naczelny - będzie Europa sfederowana.W Europie środkowej,to znaczy w bloku środkowo-europejskim,dominująca rola przypadłaby Polsce i Czechosłowacji.W bloku północnym państwom skandynawskim, a na południu federacji grecko-jugosłowiańskiej.Jest udowodnionym faktem,że małe narody nie są wstanie własnymi siłami obronić się, podczas gdy sfederowane,będą mogły stawić czoła napastnikowi."

Na śmierć Wodza

Załopotał na wietrze czarny sztandar śmierci.
W niebo jęk boleści jako głaz uderza.
Żałość gardło dławi... i serce ból wierci...
Nie ma już z nami dziś Wodza - Żołnierza!...

Nie zaszumi Ci więcej tatrzański nasz wicher.
Obca ziemia przygranie szczątki Twoje drogie.
O! cicho serce!... Jego też już ciche...
Umilkło w wędrowcu przed Ojczyzny progiem...

Nie płakać nam - Wodzu - u Twojej dziś trumny.
Nie rozdziela nas z Tobą zimne śmierci tknienie.
A w pracy swej twardzi... i w bólu swym dumni
Jako Ty -
Dla Polski nieść będziem zbawienie!

---ooo000ooo---

PT Redakcjom Polskiej Prasy Podziemnej w związku ze śmiercią Naczelnego Wodza i Premiera Rzeczypospolitej Polskiej, zwracamy uwagę i prosimy o położenie nacisku na dwa momenty:

1/ usilne propagowanie żałoby narodowej i napiętnowanie tych,którzy się z niej wyłamują;

2/ na przeciwstawienie się propagandzie prasy gadzinowej i hitlerowskiej,"udowadniającej" kłamstwami, że śmierć Gen.Sikorskiego jest dziełem naszych angielskich sojuszników.